

MOŽNOSTI IN OMEJITVE KOLABORATIVNE LEKSIKOGRAFIJE

Vida Jesenšek

Filozofska fakulteta, Maribor

UDK 81'374.822=112.2=163.6:004.738.5

Prispevek obravnava možnosti in omejitve kolaborativnih pristopov v novejši leksikografski praksi. Ob uvodni obravnavi pogloblitnih leksikografskih teoretskih vidikov slovarske zasnove in analitičnem vpogledu v izbrani slovarski vir (nemško-slovenski spletni slovar PONS) gre za razmislek o načelnih pristojnostih, nalogah in odgovornostih leksikografske vede in leksikografske prakse.

leksikografija, dvojezični slovar, PONS, kolaborativnost, družbena odgovornost

This paper focuses on the capacities and limits of collaborative approaches in the latest lexicographical practice. The initial research into the most important theoretical lexicographical basis for compiling a dictionary and analysis of selected dictionary sources (the German-Slovene online dictionary PONS) is followed by reflection on the basic competences, tasks and responsibilities of lexicographical theory and practice.

lexicography, bilingual dictionary, PONS, collaboration, social responsibility

1 Uvod

Novejšo leksikografsko prakso odločilno zaznamuje razvoj informacijskih in jezikovnih tehnologij ter spleta, zato se spreminjajo tudi vloge in naloge teoretične in praktične leksikografije. Prispevek obravnava vidik, ki izstopa: kolaborativnostni pristop pri sestavljanju spletnih slovarjev.¹ Gre za model interaktivnosti v spletnem okolju, ko odprta in praviloma anonimna skupina posameznikov, slovarskih uporabnikov, sodeluje pri sestavljanju slovarja. Sodelovanje sega od preprostega posredovanja jezikovnih podatkov, ki jih uporabijo leksikografi, do popolnoma samostojnega sestavljanja slovarja brez sodelovanja leksikografske stroke.²

Načela kolaborativnostnega spletnega delovanja, ki se uspešno uveljavljajo prav na področju zbiranja, urejanja in interpretacije (jezikovnih) znanj, uživajo tudi družbeno

¹ Leksikografska veda pojav poimenuje kot *kollaborative Erstellung* (von Wörterbüchern) (Storrer, Friese 1996: 97) oz. *bottom-up lexicography* (Carr 1997: 209), natančnejših raziskav pa je deležen ob preučevanju spletnih slovarjev, prim. Meyer, Gurevych (2012, 2014), Melchior (2012, 2014) idr. V slovenskem prostoru zasledimo razpravo o kolaborativnem spletnem viru *Razvezani jezik* (Dolar 2014), razpravo o slovarski obravnavi pregovorov glede na kolaborativnostna načela (Jesenšek 2014) in izraze *kolaborativni* oz. *skupnostni slovar* ter *sodelovalno slovaropisje*, *participativna leksikografija*.

² Leksikografska veda razlikuje med prsto kolaborativnimi (*Wiktionary*), kolaborativno-inštitucionalnimi (*Macmillan Open Dictionary*) in delno kolaborativnimi slovarji (*LEO*, *Open Thesaurus*), prim. Abel, Meyer (2013) oz. med popolnimi in delnimi kolaborativnostmi pristopi, prim. Melchior (2012, 2014).

podporo. Pojav se razume kot zaželeno kreativna interakcija, kot prispevek k dostopnosti in odprtosti znanj (po načelu *več glav več ve oz. znanje za vse; wisdom of crowds, crowdsourcing*, prim. Zimmer 2007), kot prispevek k demokratičnosti družbe z vključevanjem množice posameznikov v primarno profesionalne dejavnosti (Jesenšek 2014: 360). Rezultat so številni spletni viri, ki nastajajo ob podpori prosto dostopnih programskih in tehnoloških rešitev.³ Opraviti imamo torej s tehnološko naprednimi in družbeno zaželenimi aktivnostmi, ki jih udeležujejo tudi priznane leksikografske založbe (Collins, Macmillin, PONS idr.).

S prizadevanji po večji odprtosti in dostopnosti znanj se je treba strinjati, razumljive so tudi težnje založb, ki se za kolaborativnostne pristope odločajo predvsem iz ekonomskih razlogov (čas, stroški profesionalnega leksikografskega dela). Ob pozitivnih vidikih pa se odpira vrsta vprašanj, povezanih s temeljnimi pristojnostmi, nalogami in odgovornostmi leksikografske stroke in praktične leksikografske dejavnosti (Wiegand, Jesenšek 2006). V nadaljevanju so ta vprašanja obravnavana ob primeru slovarske obravnave frazeologije v nemško-slovenskem spletnem slovarju založbe PONS.

2 Slovarska obravnava frazeologije

Slovarska obravnava frazeologije je kompleksno opravilo, zato je pogosto tema frazeološkega raziskovanja.⁴ Zaznane so pomanjkljive in/ali neustrezne makro- in mikrostrukturalne rešitve v različnih slovarjih. Opažanja v splošnem nemško-slovenskem spletnem slovarju založbe PONS⁵ predstavljamo v nadaljevanju.

2.1 Frazeologija kot predmet slovarske obravnave

Pričakovano splošni slovar zajema tudi frazeološke slovarske enote (frazeme, pregovore, kolokacije). Dobršen del v PONS-ove slovarje uvrščene frazeologije je opremljen s kvalifikatorji *fig* oz. *ekspr* (ekspresivno), *ugs* oz. *pog* (pogovorno), *preg* oz. *Spr* (pregovor). Praksa je nerazlikovalna in nedosledna, prim. (1), (2) in (3); pregovori v sklopu istega slovarskega sestavka so različno označeni, prim. (4):

- (1) *Liebe macht blind* (brez kvalif.) / *Liebe geht durch den Magen Spr* / *Ljubezen gre skozi želodec* (brez kvalif.) / *Čas celi vse rane preg* / *Die Zeit heilt alle Wunden fig*
- (2) *Čas je denar eksp* / *Zeit ist Geld Spr*
- (3) *jemati si kaj k srcu eksp* / *sich etw. zu Herzen nehmen ugs*
- (4) *Kommt Zeit, kommt Rat Spr* / *Die Zeit heilt alle Wunden fig*

³ Prim. razširjenost in obsežnost wikivirov. Prototipičen primer spletnega kolaborativnega slovarja je *Wiktionary*.

⁴ Prim. npr. Burger (2010: 179–204) in Kühn (2003) o načelnih problemih, Jesenšek (2004, 2005, 2007, 2008, 2013, 2014, 2014a) o nemško-slovenski frazeografiji, Petermann (2001) in Kržišnik (1987/88, 2001, 2003, 2004, 2008) o frazeologiji v slovenskih slovarjih.

⁵ Slovar, dostopen na naslovu <http://www.pons.si>, je del povezanih spletnih dvojezičnih slovarjev z nemščino kot izhodiščnim jezikom. Primeri se nanašajo na stanje aprila 2015. Glede na obslovarska besedila gre za tip delno kolaborativnega slovarja, prim. <http://sl.pons.com/specials/cms/help>.

Gre za nejasno ter mestoma zavajajoče označevanje na različnih jezikovnih ravneh. *Spr* in *preg* na sistemski ravni označujeta tip leksema, tj. specifično slovarsko enoto, z oznakama *ekspr* in *fig* pa slogovno-pragmatično vrednotimo katerikoli jezikovni izraz (torej ne le frazeološkega). PONS kvalifikatorjev ne razlaga, kar bi bilo glede na pomensko razlikovalnost sicer smiselno.⁶ Pogrešamo primere rabe, saj se slogovno-pragmatične lastnosti besedja pokažejo šele v konkretnem (so)besedilu. Druga težava je v tem, da pri neoznačenih drugojezičnih ustreznikih drugojezični (praviloma tujejezični) uporabnik ne izve, ali gre za sistemsko ekvivalentnost ali le za pomenski opis oz. prevod, prim. (1). Zadrege pri prevajanju so s tem neizogibne, čeprav naj bi bila osnovna namembnost slovarja prav pomoč pri prevajanju.⁷

2.2 Izbor gradiva

Izbor slovarsko zajetega gradiva načeloma nakazuje razmerje do uporabnika in predvidenih uporabniških položajev ter nakazuje slovarske funkcije. Glede na ugotovitev (op. 7), da PONS-ovi dvojezični slovarji s »prevodi« predvsem predstavijo medjezikovna pomenska razmerja, in glede na predvidene uporabnike dvojezičnega slovarja, za katere je eden izmed jezikov praviloma tuji jezik, bi pričakovali sistematičen izbor pogostih/aktualnih pregovorov in dosledno navajanje prevodnih ekvivalentov.⁸ V obslovarskih besedilih ni podatkov o morebitnih načelih in kriterijih za izbor gradiva; tudi znano načelo, po katerem se v dvojezični slovar vključuje frazeologija izhodiščnega jezika s sistemsko (kongruentno) ekvivalentnostjo v ciljnim jeziku (Korhonen 2009: 537–549), ni upoštevano. Tako v slovarju najdemo kongruentne nemško-slovenske pregovorne pare (5), ki tudi umanjajo, prim. (6), hkrati so v slovar zajete enote brez sistema ekvivalenta, ki ga sicer smiselno nadomešča pomenski opis, prim. (7):

- (5) *Wer sucht der findet / Kdor išče, ta najde; Wo ein Wille ist, ist auch ein Weg / Kjer je volja, tam je pot*
- (6) *Ein leerer Sack bleibt nicht stehen / Prazna vreča ne stoji pokonci* (ni v slovarju)
- (7) *Kommt Zeit, kommt Rat / s časom se bo že našla rešitev*

Če torej izbor zajetega frazeološkega gradiva merimo po primarni namembnosti slovarja (»prevajanje« oz. prikaz medjezikovnih pomenskih razmerij), ugotovimo, da bi ga bilo smiselno določati po načelih pogostnosti in aktualnosti in po kriterijih medjezikovne sistemske ekvivalentnosti, za poklicne prevajalske potrebe pa hkrati navajati tudi druge prevodne ekvivalente, predvsem pomenski opis, npr.:

⁶ Ekspresivni izrazi izražajo oz. vzbujajo čustveno prizadetost, figurativni izrazi so izrazi za t. i. pesniško izražanje, prim. razlage k iztočnicama *ekspresiven* in *figurativen* v SSKJ.

⁷ Prim. naslovno spletno stran: »Poiščite pravi prevod z lahkoto« (<http://sl.pons.com/prevod>). Sklepamo, da izrazi *prevod/prevajanje/prevedi* ne označujejo (profesionalnih) postopkov prevajanja, temveč medjezikovna pojmovno-pomenska razmerja.

⁸ Smiselna bi bila razlikovalna obravnava sistemske in prevodne ekvivalentnosti (Jesenšek 2004). V dvo- in večjezični leksikografiji se pojem ekvivalentnosti poenostavljeno nanaša na medjezikovno ekvivalentnost v sistemskem in prevodnem smislu; sistemski frazeološki ekvivalenti so drugojezični frazemi, prevodni ekvivalenti so poleg tega še pomenski opisi in/ali ustrezni enobesedni izrazi.

(7a) *Kommt Zeit, kommt Rat / Kdor bo živel, bo videl preg.; s časom se bo že našla rešitev*

2.3 Uvrščanje frazeologije k enobesednim slovarskim iztočnicam

Znana leksikografska zadrega se nanaša na uvrščanje frazeologije v gesla k enobesednim iztočnicam, ki so sestavine frazema, in tudi na njihovo umeščanje v geselsko zgradbo. Priporoča se upoštevanje morfoloških kriterijev (Korhonen 2004, 2009). V opazovanem slovarju je priporočilo le mestoma (8) oz. poljubno upoštevano (9); pogosto je tudi večkratno navajanje pod posameznimi sestavinami (10):

- (8) *Zeit ist Geld* (pod prvo samost. sestavino *Zeit*) / *Čas je denar* (pod *čas*)
- (9) *Kleider machen Leute* (pod *Kleid*) / *Obleka naredi človeka* (pod *človek*); *Viele Köche verderben den Brei* (pod *Koch*) / *Veliko babic, kilavo dete* (pod *kilav* in *dete*)
- (10) *Übung macht den Meister* (pod *Übung*) / *Vaja dela mojstra* (pod *vaja* in *mojster*); *Wer zuerst kommt, mahlt zuerst* (pod *zuerst* in *kommen*)

Ni mogoče ugotoviti, ali PONS pri uvrščanju upošteva pomenske vidike pregovornih sestavin; pri (9) bi lahko predpostavljali, da gre za uvrščanje pod jedrno pomensko sestavino (*Kleid*), vendar tega ni mogoče trditi tudi za slovenski ekvivalent, saj uvrščanje pod drugo samostalniško sestavino *človek* ne upošteva niti priporočenega morfološkega načela. Raznolika praksa PONS-ovega slovarja kaže na neupoštevanje frazeološkega oz. frazeografskega védenja in slabšo dostopnost slovarskih podatkov.

2.4 Ohlapna geselska zgradba

Splošni slovarji frazeologijo običajno uvrščajo med primere rabe oz. v frazeološko gnezdo ob koncu gesla k enobesedni iztočniški sestavini.⁹ V PONS-ovih slovarjih je praksa naslednja: (a) pregovori so npr. navedeni ob koncu gesla in sledijo nestavčnim frazemom (prim. iztočnice *roka*, *ljubezen*, *denar*); skleпали bi, da gre za frazeološko gnezdo, (b) frazeologija je navedena na različnih mestih geselske zgradbe, logike zaporedja pa ni možno razbrati (prim. iztočnico *Liebe*), (c) pregovori so navedeni v izrecno označenem delu gesla, ki ga napoveduje oznaka *preg*, ostala frazeologija pa v delu gesla z oznako *ekspr* (prim. iztočnico *oko*).

Nedosledni načini umeščanja frazeologije otežujejo dostopnost podatkov in so uporabniško manj prijazni, hkrati pa izrazita mikrostrukturalna neenotnost in ohlapnost (prim. geslo k iztočnici *oko* s pregledno razdelano zgradbo in popolnoma nestrukturirano geslo k iztočnici *Hand*) napeljujeta k spodbudnejši ugotovitvi, da gre za postopen razvoj v oblikovanju leksikografsko sprejemljive in uporabniško učinkovite geselske zgradbe. Trenutno najbolj moteče se zdi nerazlikovalno navajanje tipološko raznovrstne frazeologije in besedilnih primerov rabe, kar je povezano predvsem z manjkajočo opredelitvijo frazeologije. Prim. navedbe k iztočnici *roka*:

⁹ Prim. Jesenšek (2007, 2008), ki poudarja, da gre za makrostrukturno razširjanje mikrostrukture geselskega članka; frazeologija namreč predstavlja samostojne slovarske enote, ki jih ni primerno istovetiti s primeri rabe enobesedne slovarske iztočnice, sicer frazemske sestavine.

- (11) [...] *nositi koga na rokah* (besednozvezni frazem) / *on je moja desna roka* (stavčna realizacija besednozveznega frazema *biti komu desna roka*)

2.5 Določitev ekvivalentnosti, pomenski opis, primeri rabe

Splošni dvojezični slovarji pomen pojasnjujejo na več načinov; običajno gre za navajanje drugojezičnih ekvivalentov,¹⁰ redkeje za opis pomena ali primere besedilne rabe. PONS praviloma ostaja pri navajanju systemskega ekvivalenta v ciljnem jeziku (12), opise pomena najdemo, kadar ekvivalenta ni oz. ga sestavljavci niso našli, prim. (13):

(12) *Eine Hand wäscht die andere* / *Roka roko umije*

(13) *Kommt Zeit, kommt Rat* / *s časom se bo že našla rešitev*; *Der Ton macht die Musik* / *ni pomembno samo, kaj je bilo povedano, temveč tudi, kako je bilo izrečeno*

Mestoma je pomenski opis (skoraj) dobresedni prevod izhodiščnega pregovora, umanjka pa sicer obstoječi systemski ekvivalent, npr. *Sila kola lomi* pri (14):

(14) *Not macht erfinderisch* / *pomankanje pripomore k iznajdljivosti*

Glede pomenskih opisov k izhodiščnim pregovorom je smiselno pritrđiti Korhonen (2004), ki jih zagovarja pri vseh v slovarju zajetih pregovorih, ne glede na obstoj ali neobstoj systemskega ekvivalenta; načelo je smiselno prenosljivo na celotno frazeologijo. Dosledno navajanje kratkih pomenskih opisov pomembno prispeva k povednosti in uporabnosti slovarja v prevajalskih in tudi učnih položajih, saj poznavanje frazeološkega pomena tudi pri rojenih govoricah ni samoumevno.

Kratek pregled izbranih vidikov leksikografske obravnave frazeologije in uvid v pripadajočo prakso delno kolaborativnega spletnega slovarja pokaže slabosti, ki v veliki meri izvirajo iz individualnih, ljubiteljskih pristopov, nesistematičnost in nekonsistentnost pa vodita v nekoherentna slovarska besedila, ki opazno nižajo kakovost slovarskega vira. Poglavitna težava je najbrž v tem, da pri tovrstnih slovarjih ne vemo natančno, kdo je leksikograf. Ob tem se odpira vrsta vprašanj, povezanih s temeljnimi strokovnimi pristojnostmi, nalogami in družbeno odgovornostjo leksikografije.

3 Možnosti in omejitve kolaborativne leksikografije v luči družbene odgovornosti

Leksikografska veda izpostavlja več vrst odgovornosti, ki jo ima ta dejavnost do družbenega okolja, v katerem deluje (Wiegand, Jesenšek 2006). Nanašajo se na jezikovno pravilnost slovarskih podatkov, veljavnost strokovnih (jezikoslovnih, leksikografskih) znanj, primernost pomensko-pragmatičnih interpretacij, običajnost slovarskih zgledov, torej na vse bistvene vidike vsebinske in formalne kakovosti slovarskih virov. Odgovornosti se navezujejo tako na leksikografsko stroko kot tudi na slovarskega uporabnika, saj ta upravičeno pričakuje kakovosten vir, tj. slovar,

¹⁰ PONS-ovi slovarji dosledno govorijo o t. i. prevodih, kar jezikoslovno, leksikografsko in prevajalsko ne drži.

v katerem bo našel verodostojne jezikovne podatke, primerne in razumljive razlage ter običajne jezikovne zglede. Predvidevali bi, da to velja tudi za uporabnike, ki slovar kolaborativno (so)ustvarjajo, a pri opazovanem slovarju tega ne zasledimo. Založba PONS soustvarjalce svojih slovarjev intenzivno vabi k sodelovanju, išče jih med uporabniki in pri tem ne postavlja nobenih pogojev glede jezikovnih in/ali leksikografskih znanj.¹¹ V posebnem slovarskem segmentu *Open Dictionary* s pomočjo vnosne maske interesenti ustvarjajo in dodajajo nove vsebine ter po želji popravljajo oz. dopolnjujejo obstoječe slovarske podatke.¹² Na precej neopazni strani *Pomoč*¹³ se lahko seznanijo z osnovnimi navodili za aktivno sodelovanje, ki pa so skopa, jezikoslovno, leksikografsko in terminološko nenatančna in mestoma tudi zavajajoča. Vsebinski prispevki uporabnikov naj bi bili pred dokončno spletno objavo uredniško pregledani in po potrebi korigirani oz. optimalizirani, kot pravijo PONS-ovi uredniki. Delni kolaborativnostni princip naj bi torej zagotavljal strokovni leksikografski nadzor nad končno vsebinsko in oblikovno podobo spletnega slovarja. Uredniki v vlogi leksikografskih strokovnjakov naj bi s tem prevzeli omenjene odgovornosti za slovarski izdelek, vendar glede na izjavo v kolofonu slovarskega portala to očitno ne drži: »Založnik in uredništvo ne prevzemata nobene odgovornosti za pravilnost podrobnosti, podatkov, trditev in vseh drugih navedb v prispevkih.«¹⁴

Kdo je torej avtor slovarjev, ki v spletnem digitalnem okolju nastajajo po načelih pretežno anonimne kolaborativnosti? Kdo zagotavlja kakovost in kdo je nosilec odgovornosti? Kakšna je vloga leksikografa, strokovnjaka za področje razvijanja in sestavljanja slovarjev? Katere funkcije lahko opravljajo tovrstni slovarji? Kako jih razumejo slovarski uporabniki? Po Melchiorju (2012: 352 isl.) gre za iskanje novih poti in možnosti v razvoju leksikografije, pri čemer pa mora slovarski urednik kot strokovnjak na področju leksikografije ostati merodajen organ za zagotavljanje slovarske kakovosti; zastopa namreč leksikografijo kot strokovno dejavnost, ki je družbeno odgovorna za rezultate svojega dela. Če bi se uredništvo PONS-ovih spletnih slovarjev odgovorneje zavzemalo za kakovost svojih dosežkov, bi bogata in uporabna jezikovna znanja in izkušnje kolaborativnih sodelavcev, ki jih ne bi bilo smiselno spregledati, lahko kakovostno nadgradilo s strokovnimi odločitvami.

4 Sklep

V obrisih je predstavljena obravnava frazeologije v spletnem nemško-slovenskem slovarju PONS, ki nastaja z aktivnim sodelovanjem slovarskih uporabnikov. Slovarski prikazi frazeologije veljajo za eno izmed težjih nalog leksikografije, zato je tem bolj očitno, da je za zagotavljanje kakovosti nujno dosledno in odločilno sodelovanje poklicnih leksikografov. Kolaborativnostni pristopi v spletni leksikografiji odpirajo vprašanja, o katerih bi leksikografska veda morala na novo razmisliti. Poglavitni

¹¹ <http://de.pons.com/specials/cms/faq>

¹² Das OpenDict auf PONS

¹³ <http://sl.pons.com/specials/cms/help>

¹⁴ <http://sl.pons.com/specials/cms/kolofon>

problem je razumevanje pojma kakovosti in s tem tudi pojma družbene odgovornosti, zato bi bilo treba leksikografske procese v spletni leksikografiji načrtovati tako, da bo zagotovljeno stalno in profesionalno spremljanje kakovosti. Kljub liberalnejšim pristopom k razumevanju jezikovne norme in razrahljani preskriptivni vlogi jezikoslovja in leksikografije je razvidno, da amaterizem in s tem rahljanje leksikografije kot strokovnega in znanstvenega področja ne podpira statusa leksikografije kot družbeno odgovorne poklicne dejavnosti. Kolaborativnostni pristopi so v spletni leksikografski praksi načeloma dobrodošli, saj relativno hitro in tako rekoč brez ekonomskih stroškov podpirajo leksikografsko stroko, za zagotavljanje kakovosti pa odgovornosti nosijo poklicni leksikografi. Z natančnimi redakcijskimi navodili, s sistematičnim izobraževanjem prostovoljnih sodelavcev in stalnim preverjanjem opravljenega dela bi spletne kolaborativnostne slovarje lahko izboljšali.

Literatura

- ABEL, Andrea, MEYER, Christian M., 2013: The dynamics outside the paper: user contributions to online dictionaries. *Proceedings of the eLex 2013 conference, 17–19 October 2013, Tallinn, Estonia*. 179–194. http://eki.ee/elex2013/proceedings/eLex2013_13_Abel+Meyer.pdf
- BURGER, Harald, 2010: *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen*. 4. Aufl. Berlin: Erich Schmidt Verlag.
- CARR, Michael, 1997: Internet dictionaries and lexicography. *International Journal of Lexicography* 10/3. 209–230.
- DOLAR, Kaja, 2014: Kolaborativni slovar Razvezani jezik. *Slavistična revija* 62/2. 235–252.
- JESENŠEK, Vida, 2004: Frazeologija v Pleteršnikovem slovensko-nemškem slovarju. Jezikovnosistemska in prevodna ustreznost. Marko Jesenšek (ur.): *Besedoslovne lastnosti slovenskega jezika. Slovenska zemljepisna imena*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. 241–252.
- JESENŠEK, Vida, 2005: Frazeologija v splošnih dvojezičnih slovarjih. Razmislek ob nemško-slovenskih slovarjih avtorjev Debenjak. Marko Jesenšek (ur.): *Knjižno in narečno besedoslovje slovenskega jezika*. Maribor: Slavistično društvo. 154–172.
- JESENŠEK, Vida, 2007: Idiomatik in allgemeinen slowenisch-deutschen Wörterbüchern. Phraseologische und lexikographische Überlegungen. Peter Deutschmann idr. (ur.): *Kritik und Phrase. Festschrift für Wolfgang Eismann zum 65. Geburtstag*. Wien: Praesens. 675–690.
- JESENŠEK, Vida, 2008: Phraseologie im zweisprachigen Wörterbuch. Eine Herausforderung für Lexikographen und Übersetzer. Vida Jesenšek, Alja Lipavc Oštir (ur.): *Wörterbuch und Übersetzung (Germanistische Linguistik 195/196)*. Hildesheim, Zürich, New York: Olms. 387–404.
- JESENŠEK, Vida, 2013: O medjezikovnih frazeoloških razmerjih. Nataša Jakop idr. (ur.): *Frazeološka simfonija: sodobni pogledi na frazeologijo*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 209–222.
- JESENŠEK, Vida, 2014: Slovarji nove dobe ali Ni vse zlato, kar se sveti. Marko Jesenšek (ur.): *Jeziki, literature in kulture v stiku: ob 200-letnici M. J. Lermontova, 110-letnici Srečka Kosovela in 100-letnici Vitomila Zupana*. Maribor: Univerza. 85–102.
- KORHONEN, Jarmo, 2004: Zur lexikografischen Erfassung von Sprichwörtern in einsprachigen deutschen Wörterbüchern. Christine Palm-Meister (ur.): *EUROPHRAS 2000: Internationale Tagung zur Phraseologie vom 15.–18. Juni 2000 in Aske/Schweden*. Tübingen: Stauffenburg. 233–244.
- KORHONEN, Jarmo, 2009: Sprichwörter und zweisprachige Lexikografie: Deutsch-schwedische und deutsch-finnische Wörterbücher im Vergleich. Csaba Földes (ur.): *Phraseologie disziplinar und interdisziplinär*. Tübingen: Narr. 537–549.
- KRŽIŠNIK, Erika, 1987/88: Frazeološko gradivo v Slovarju slovenskega knjižnega jezika. *Slava* 2/2. 143–162.

- KRŽIŠNIK, Erika, 2001: Vsebina (slovenskega) frazeološkega slovarja za tujce – določitev in preizkus meril. Erika Kržišnik (ur.): *Zbornik za učitelje slovenščine kot drugega/tujega jezika* (Skripta 5). Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete. 7–21.
- KRŽIŠNIK, Erika, 2003: Frazeologija v Slovenskem pravopisu 2001. *Slavistična revija* 51/2. 221–237.
- KRŽIŠNIK, Erika, 2004: Poskusni zvezek slovenskega frazeološkega slovarja. *Slavistična revija* 52/2. 199–208.
- KRŽIŠNIK, Erika, 2008: Kam in kako s frazeologijo v novem slovarju. Andrej Perdih (ur.): *Strokovni posvet o novem slovarju slovenskega jezika, 23. in 24. oktober 2008*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 53–60.
- KÜHN, Peter, 2003: Phraseme im Lexikographie-Check: Erfassung und Beschreibung von Phrasemen im einsprachigen Lernerwörterbuch. *Lexicographica* 19. 97–118.
- MELCHIOR, Luca, 2012: Halbkollaborativität und Online-Lexikographie. Ansätze und Überlegungen zu Wörterbuchredaktion und Wörterbuchforschung am Beispiel LEO Deutsch-Italienisch. *Lexicographica* 28. 337–372.
- MELCHIOR, Luca, 2014: Ansätze zu einer halbkollaborativen Lexikographie. Andrea Abel, Annete Klosa (ur.): *Der Nutzerbeitrag im Wörterbuchprozess. 3. Arbeitsbericht des wissenschaftlichen Netzwerks Internetlexikografie. OPAL 4. 27–48* <http://pub.ids-mannheim.de/laufend/opal/pdf/opal2014-4.pdf>
- MEYER, Christian M., GUREVYCH, Iryna, 2012: Wiktionary: A new rival for expert-built lexicons? Exploring the possibilities of collaborative lexicography. Sylviane Granger, Magali Paquot (ur.): *Electronic Lexicography*. Oxford: Oxford Univ. Press. 259–291.
- MEYER, Christian M., GUREVYCH, Iryna, 2014: Methoden bei kollaborativen Wörterbüchern. *Lexicographica* 30/1. 187–212.
- PETERMANN, Jürgen, 2001: Razmišljanje o konceptu minimalnih frazeoloških slovarjev za tujce. Erika Kržišnik (ur.): *Zbornik za učitelje slovenščine kot drugega/tujega jezika* (Skripta 5). Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete. 23–34.
- PONS spletni slovar: <http://sl.pons.com/prevod>
- STORRER, Angelika, FREESE, Katrin, 1996: Wörterbücher im Internet. *Deutsche Sprache* 24/2. 97–136.
- WIEGAND, Herbert Ernst, JESENŠEK, Vida, 2006: O družbeni odgovornosti znanstvene leksikografije. Marko Jesenšek, Zinka Zorko (ur.): *Jezikovna predanost. Akademiku prof. dr. Jožetu Toporišiču ob 80-letnici*. Maribor: Slavistično društvo; Ljubljana: SAZU. 361–378.
- ZIMMER, Ben, 2007: *Charting the Digital Future of Dictionary Research: Prospects for Online Collaborative Lexicography. Dictionary Society of North America biennial conference, Chicago, IL.*